

Подорожня Діана Миколаївна

3 курс, 34Бд-СОgeo

Андрійчук Тамара Вячеславівна

доцент кафедри екології та географії

Житомирський державний університет

ОРГАНІЗАЦІЯ ФРОНТАЛЬНОЇ, ГРУПОВОЇ ТА ІНДИВІДУАЛЬНОЇ ФОРМ РОБОТИ НА УРОКАХ ГЕОГРАФІЇ

Сучасна дидактика в залежності від особливостей педагогічного процесу та кількості здобувачів, виокремлює фронтальну, групову та індивідуальну форми навчання. Кожна форма навчання має свої особливості.

Фронтальна форма навчання націлена на здійснення впливу вчителя на колектив школярів, де вчитель повинен мати контакт з усіма учнями, який з часом розсіюється і ефективність фронтальної роботи знижується. Тому ефективність залежить від вміння вчителя тримати в полі зору всіх учнів класу для забезпечення активної роботи кожного з них та підтримки уваги разом з робочою дисципліною [1, с. 341].

Групову діяльність учнів можна трактувати як форму організованої вчителем колективної навчальної роботи учнів одного класу, під час якої вони отримують завдання, для виконання яких необхідні зусилля кожного учасника. Для успішного виконання групового завдання учні повинні спланувати спільну діяльність, обговорити підходи до виконання завдання та визначити способи його реалізації. [2, с. 55-56].

Індивідуальне навчання є специфічною формою навчальної діяльності, що реалізується в межах індивідуалізації за допомогою відповідних технологій. Його метою є розвиток особистості відповідно до її індивідуальних здібностей та темпу навчання, який є найбільш зручним для учня. [3, с. 161].

Ефективне поєднання фронтальної, групової та індивідуальної форм навчання на уроках географії передбачає дотримання певних педагогічних умов, які сприяють активізації пізнавальної діяльності учнів та покращенню якості їх навчання.

Для того щоб це організувати необхідно чітко спланувати структуру уроку. Кожна форма роботи має бути пов'язана з компонентами навчального процесу. Це означає, що фронтальна форма роботи буде ефективною для пояснення нового матеріалу та організації колективної роботи. Групова форма роботи дасть можливість учням навчитися співпрацювати та мати критичне мислення під час закріплення знань. Зокрема під час вивчення географії максимально використовується технологія опорних логічних конспектів. Особливістю цієї технології є закодованість навчальної інформації, що дозволяє виокремлювати етапи вивчення матеріалу. Це досягається завдяки використанню творчих методів подання навчального контенту, зокрема через малюнки та символи. Вчителі географії активно застосовують ці технології під час групової та індивідуальної роботи з учнями.

В ході виконання практичних робіт з географії поєднуються індивідуальні та групові форми навчання. Індивідуальні форми завдань надають кожному учневі можливість продемонструвати свої досягнення, тоді як проектні завдання сприяють закріпленню знань через співпрацю.

Під час підбиття підсумків уроку фронтальна робота має найбільшу ефективність. Спільне обговорення результатів, аналіз успіхів та труднощів допомагають школярам усвідомити власні досягнення та визначити основні напрямки для подальшого вдосконалення.

Правильне поєднання фронтальної, групової та індивідуальної форм роботи дає можливість урізноманітнити навчальну діяльність, зробити її більш динамічною, направленою на розвиток знань, умінь та навичок учнів.

Наприклад, в 9 класі обрано фрагмент уроку на тему: «Сучасне світове господарство». В якості обладнання можна обрати інтернет-ресурси, атласи та політичну карту світу. Фронтальна робота починається з пояснення структури світового господарства, основних галузей світового господарства та їх територіального розміщення. Пояснення проводиться з використанням глобусу та тематичних карт. В груповій роботі кожна група здобувачів досліджує окрему галузь світового господарства. Це може бути (торгівля, транспорт, сільське господарство, промисловість або будь-яка інша). В підсумку, групи учнів готують презентацію з прикладами країн лідерів з певних галузей. Індивідуальна робота полягає у складанні есе на тему «Яку роль відіграє Україна у становленні світового господарства» [4].

Висновок. Фронтальна робота залишається домінуючою для організації колективної навчальної діяльності на уроках географії, особливо під час вивчення нового матеріалу та уроках перевірки знань. Завдяки груповій роботі стимулюється пізнавальна активність учнів, розвиваються комунікативні навички та вміння спільно вирішувати складні задачі. Індивідуальна робота дає можливість врахувати індивідуальні особливості кожного з школярів, орієнтуючись на рівень їх навчальних можливостей.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Шубак Г. Особливості організаційних форм навчальної діяльності учнів у малокомплектній початковій школі. Актуальні питання гуманітарних наук. 2015. Вип. 14. С. 337-344.
2. Шевчук Л. М. Форми й виду групової роботи учнів. Дидактика, методика, нові інформаційні технології. 2011. С. 54-62.
3. Барановська О. В. Індивідуалізація навчання: здобутки, труднощі, перспективи. Innovative technologies in science and education. С. 159-163.
4. Урок «Сучасне світове господарство. На урок. URL: <https://naurok.com.ua/urok-suchasne-svitove-gospodarstvo-37916.html> (дата звернення 28.04.2025).